

Posudek bakalářské práce:

Hana HATOVÁ, Soupis rukopisů a starých tisků farní knihovny v Petrovicích u Sušice.
Filosofická fakulta Jihočeské university v Českých Budějovicích, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, České Budějovice 2009, 162 stran.

Bádání o historických knihovnách patří již mezi etablovaná témata historické vědy, resp. kodikologie a knihovědy, i když práce nezaměřené jen úzce a naopak obsahující i historický přesah jsou v tomto případě jednoznačně vítány. Přestože různých studií k této problematice již stačilo u nás vzniknout potěšitelné množství, lze u nich konstatovat dvě omezení: prvním z nich je, že se koncentrují častěji na problematiku měšťanských knihoven, méně pak šlechtických, zatímco církevní knihovny se těší nejmenšímu zájmu, druhé omezení představuje skutečnost, že nejčastějším východiskem studia se stávají pozůstalostní inventáře, i když důvodem je samozřejmě v řadě případů dnešní neexistence příslušných souborů. Stranou zájmu zatím zůstávají i nejmenší, zato často se vyskytující a dodnes dochované církevní knihovny – knihovny farní. Jednu z nich, farní knihovnu v Petrovicích u Sušice v západních Čechách, se nyní podařilo zpřístupnit zásluhou Hany Hatové a její bakalářské práce – byť se její zpracování neobešlo bez určitých nesnází ze strany majitele knihovny, příslušného farního úřadu. Tento přístup je samozřejmě pochopitelný (a do jisté míry vysvětluje i situaci ve zpracování tohoto typu knihoven obecně), i když nelze opomenout, že v případě souhlasu se majiteli dostane evidence a kvalitního soupisu příslušného knižního fondu – jak je tomu i v tomto případě. Především tím, že práce Hany Hatové tak může sloužit i jako vhodný příklad (oboustranně) zdárně vyřešené a zvládnuté spolupráce s příslušným farním úřadem a současně také jako jistý „předobraz“ případných dalších podobně zaměřených prací.

Svou bakalářskou práci rozdělila H. Hatová celkem do šesti kapitol. Zatímco v Úvodu (s. 7 – 13) nastínila cíl své práce a připojila stručnou kritiku pramenů (tj. samotné farní knihovny) a literatury (přičemž se skutečně věnuje jejímu hodnocení, nikoli jen přehledu), v další kapitole (s. 14 – 22) zevrubně představila příslušnou farnost – seznámila s historií obce a okolních památek, dějinami samotné farnosti i s posloupností jednotlivých farářů. Obsahem třetí kapitoly (s. 23 – 26) je stručný a obecný vývoj knih a knihoven, čtvrtá kapitola (s. 27 – 36) se již zaměřuje konkrétně na knihovny církevních institucí. Ve všech těchto přehledných a shrnujících kapitolách se autorka zdárně vyrovnala s dosavadní literaturou a zvláště v pasážích věnovaných vývoji knihoven a knihoven církevních institucí prokázala bezpečnou znalost problematiky. Podkapitoly věnované působení konzistoře a především farářským i farním knihovnám již představují cenné shrnutí dosavadních poznatků a vhodný úvod k nejrozsáhlejší a současně nejprínosnější páté kapitole (s. 37 – 53), v níž se autorka postupně zabývá fyzickým stavem a časovým, místním a jazykovým rozložením knih z petrovické farní knihovny (včetně několika rukopisů a jednoho prvotisku), uvádí jejich tematický rozbor a sleduje exlibris, přípisky a poznámky v textu tištěných knih. Zdůraznit bych v tomto případě chtěla především fundovaně, důkladně a zdárně provedenou obsahovou analýzu knihovny (přičemž nechybějí odkazy na příslušná čísla připojeného soupisu) a přehledné a názorné tabulky a grafy přibližující dobu a místa vzniku knih (doplňt by snad bylo možno jen procentuelní podíly, i když vzhledem k opakujícím se nízkým počtům v řadě případů by to bylo postačující jen v textu), stejně jako zajímavé informace vytěžené z ex libris a přípisků o cenách knih A. M. Topičovského či o době získání knih F. L. Šafařovice (včetně údajů o době uplynulé od vydání jednotlivých titulů), pečlivě jsou ale zpracovány i všechny ostatní přípisky či poznámky. Shrnutí dosažených výsledků pak obsahuje poslední kapitola, Závěr (s. 54 – 54).

V bakalářské práci Hany Hatové nechybí ani nezbytný seznam zkratk, rozsáhlý seznam pramenů a literatury (včetně internetových odkazů) a seznam příloh (s. 56 – 61).

Nejvýznamnější z nich je ovšem samotný devadesátistránkový (s. 64 – 153 nenormovaně) soupis celkem 177 (!) knih (z toho šesti rukopisů a jednoho prvotisku), uvedený detailním komentářem (s. 62 – 63) a provedený velice kvalitně a pečlivě podle moderních požadavků; kromě zkráceného popisu, vydavatele, roku vydání, počtu stran, formátu a opisu titulního listu zahrnují jednotlivé záznamy i popis vazby a případných vpisků či razítek a navíc jsou v příslušných případech doplněny nejen odkazy na český Knihopis, ale i na německou databázi VD 17. Autorka přitom nenechala stranou ani knihy, které se bohužel dochovaly bez titulních listů (č. 170 – 177).

Další přílohy představují – kromě pěti přehledných tabulek, zařazených vhodně již do textu práce (a zachycujících faráře v Petrovicích, data a místa vydání starých tisků a podrobné údaje o cenách knih a exlibris v knihách dvou farářů) – jednak kvalitně vypracované a názorné grafické přílohy, jednak dobře zvolené přílohy obrazové.

Práce Hany Hatové má vyváženou a logickou strukturu, vyznačuje se pečlivou a kvalitní vnější formou, také jazyková a stylistická úroveň práce je velmi dobrá. Mimořádné ocenění si zaslouží především rozsáhlý soupis knih, provedený velmi kvalitně a fundovaně, stejně jako z něho vycházející všestranný a důkladný rozbor. Bakalářská práce Hany Hatové tak rozhodně splňuje nároky kladené na bakalářské práce (v případě soupisu je spíše přesahuje), a proto ji ráda jednoznačně doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm **v ý b o r n ě**.

Ve Wolfenbüttelu dne 26. srpna 2009

Doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc.